

Сергій Іванович Гриценко

академік АЕН України

д-р екон. наук, проф.

ORCID 0000-0002-3322-3986

e-mail: sergiy.gritsenko@gmail.com,

Оксана Дмитрівна Федорчук

здобувач освітнього ступеня «Магістр»

e-mail: 6084970@stud.nau.edu.ua,

Національний авіаційний університет, м. Київ

СТРАТЕГІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНО-ЕКСПЕДИЦІЙНИХ ПОСЛУГ В ГЛОБАЛЬНИХ ЛАНЦЮГАХ ПОСТАЧАННЯ

Постановка проблеми. Однією з найважливіших стратегічних перспектив логістики в глобальних ланцюгах постачання є надання транспортно-експедиційних послуг. Особлива увага приділяється цьому в Україні в останній час. Такими є послуги з перевезення вантажу, його експедиції різними організаціями перевізників. Транспортно-експедиційні компанії за рахунок свого досвіду та знань можуть запропонувати споживачам якісну організацію транспортно-експедиційного супроводу глобальних ланцюгів постачання з урахуванням правил логістики «7R».

В сфері надання транспортно-експедиційних логістичних послуг існує значна конкуренція. Крім досвіду експедиційного супроводу глобальних ланцюгів постачання, актуальним для транспортно-експедиційних компаній стає й наявність розвиненої мережі в світі та використання сучасних провідних технологій, які забезпечують як оптимізацію витрат, так і прозорість глобальних ланцюгів постачання. Зазвичай, останні переваги є у великих транснаціональних логістичних компаній, як «Кюне і Нагель», «ФМ Логістик Україна», «Сіва Лоджистікс», «ДСВ Логістика», «Квенбергер логістик». В той самий момент, за свідченням споживачів послуг таких компаній, послуги у даних компаній коштують значно дорожче від послуг більш малих транспортно-експедиційних компаній. Однак, лише менша вартість за транспортно-експедиційні послуги не може бути єдиною перевагою малих транспортно-експедиційних компаній, як «Карго Логістик Сервіс Україна». Так як на логістичному ринку будь-якої країни можна нарахувати величезну кількість малих транспортно-експедиційних компаній, між ними існує величезна конкуренція і перевагу від клієнта буде отримувати та транспортно-експедиційна компанія, яка зможе запропонувати послуги з доданою вартістю. Отже, розвивати та удосконалювати транспортно-експедиційні логістичні послуги в глобальних ланцюгах постачання для кожного експедитора є важливою задачею, щоб залишатися конкурентоспроможним на сучасному висококонкурентному логістичному ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням розвитку транспортно-експедиційних послуг присвятили свої роботи багато науковців. Серед українських науковців можна виділити: І. Сокур, Л. Сокур, В. Герасимчук [1], І. Смирнов та Т. Косарева [2], О. Тридід, Г. Азаренкова, С. Мішина, І. Борисенко [3], А. Кальченко [4], які присвятили свої роботи деталізованому дослідженню питань організації транспортно-експедиційних послуг та їх сутності. Інтелектуалізацію ринку логістичних послуг висвітлено у дослідженні М. Григорак [5]. Проблематику проектування ланцюгів постачання ґрунтовно досліджено у праці С. Гриценка, В. Матвеева, Л. Савченко [6]. Аналізу технологій доставки LTL вантажів з точки зору економічних, екологічних та соціальних витрат присвячено роботу Л. Савченко, С. Гриценка [7]. Стратегічні імперативи розвитку логістичної інфраструктури України в умовах економіки замкненого типу визначено в дослідженні О. Шкуренко [8]. Особливостям логістичних процесів у воєнний період присвячено дослідження К. Озарко, В. Челомбитко [9]. Процеси формування та планування ланцюгів ресурсного забезпечення на регіональних товарних ринках на основі SCOR-моделі досліджували Т. Уманець, І. Топалова [10]. Суттєвий внесок у відстеженні та експедируванні доставки вантажів у транспортній мережі зробили такі зарубіжні науковці, як Д. Бауерсокс, Д. Клосс [11].

Разом з тим, незважаючи на численні дослідження вказаної проблематики, особливості стратегічних перспектив розвитку транспортно-експедиційних послуг в глобальних ланцюгах постачання потребують подальшого дослідження у даному напрямі.

Метою статті є визначення перспектив розвитку транспортно-експедиційних послуг в глобальних ланцюгах постачання.

Виклад основного матеріалу. Згідно статті 1 Закону України «Про транспортно-експедиторську діяльність» [12]: «транспортно-експедиторська послуга — робота, що безпосередньо пов'язана з організацією та забезпеченням перевезень експортного, імпорного,

транзитного або іншого вантажу за договором транспортно-експедирування». Отже, до транспортно-експедиційних послуг відповідно до законодавства України відносять всі види робіт з організації та забезпечення перевезення вантажів в різних митних режимах та в межах України, які оговорені в договорі транспортно-експедирування, що має бути обов'язково укладений між транспортним експедитором та його клієнтом. При цьому експедитор під час надання транспортно-експедиційних послуг може використовувати власні транспортні та інфраструктурні об'єкти чи долучати інші компанії, як то перевізники, порти тощо, які володіють такими об'єктами та можуть допомогти забезпечити виконання замовлених клієнтом транспортно-експедиційних послуг.

В організації надання транспортно-експедиційних послуг головною організаційною особливістю є дотримання принципу «точно вчасно» (Just in time), що передбачає вчасну підготовку та узгодження супровідних документів, проходження всіх видів державного контролю, вчасна обробка вантажу та підготовка до відправлення на вчасно прибутий транспортний засіб, відсутність будь-яких непередбачених подій в дорозі з вантажем та транспортним засобом, що його перевозить. Тобто, експедитор має здійснювати координацію всіх операцій в ланцюгу доставки вантажу з попередженням непередбачених подій та з метою їх запобігання, а у разі виникнення будь-яких проблем вчас-

ного їх усунення щоб забезпечити вчасне постачання вантажу вантажоодержувачу.

Для полегшення моніторингу експедиторами активно використовуються системи моніторингу транспорту перевізників на основі GPS трекерів. При перевезеннях швидкопсувних вантажів використовують смарт-датчики, які дозволяють контролювати температурний режим та виявляти коливання температури в режимі реального часу та передавати інформацію стосовно даних коливань експедитору.

Більшість сучасних провідних логістичних компаній, що працюють на ринку транспортно-експедиційних послуг, пропонують своїм клієнтам використання передових технологій, як то відстеження вантажу в режимі реального часу. Також, для забезпечення зменшення собівартості послуг, логістичні компанії активно впроваджують в свою діяльність сучасні передові технології, як автоматизація, аналіз великих даних, робототехніка, штучний інтелект тощо.

Логістика є основою для забезпечення комерційної діяльності сучасних компаній як в Україні, так і в світі. Можна стверджувати, що загальні тенденції розвитку логістики тісно пов'язані з загальним розвитком світового ринку та кожної країни окремо.

Обсяг світового логістичного ринку в 2023 році становив 8,96 трильйона доларів США, а до 2033 року очікується, що він становитиме близько 21,91 трлн доларів США з примітним зростанням у 9,35% з 2024 по 2033 рік (рис. 1) [13].

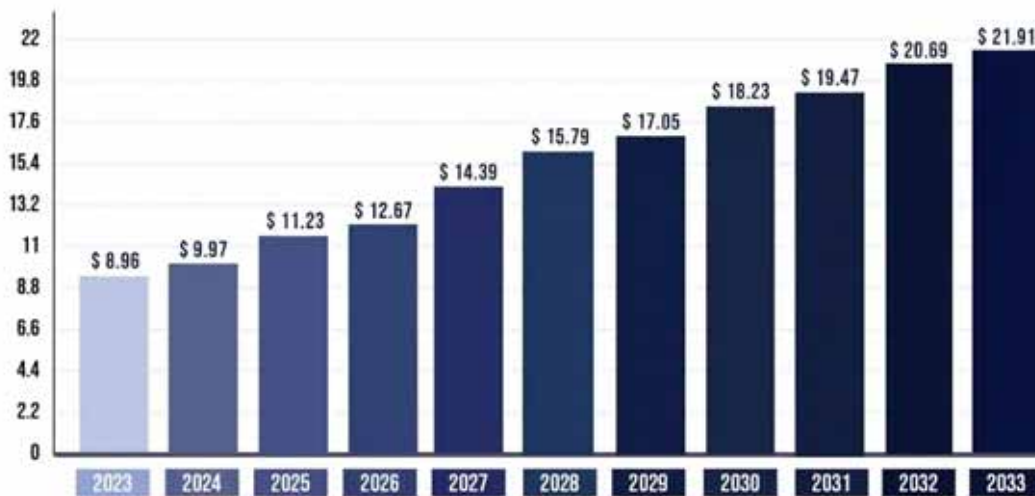

Рис. 1. Прогноз обсягів світового логістичного ринку на 2024–2033 роки [13]

Загалом, світовий логістичний ринок в 2023 рік продемонстрував наступні показники [13]:

- європейський ринок логістики в 2023 році оцінювався в 4591,41 млрд доларів США, а відсоток зростання за 2024–2033 роки становить 8,91%. Треба відмітити, що європейський ринок логістики вважається третім найбільшим ринком після азіатсько-тихоокеанського та північно-американського логістичних ринків;

- дохід від перевезення автомобільним транспортом склав 39,38% від доходу всього транспортного ринку в 2023 році;

- дохід 2PL-провайдерів у 2023 році склав 36,73% від доходу від всього логістичного ринку;

- якщо аналізувати за клієнтською базою, то найбільший прибуток в логістичній сфері був отрима-

ний від промислового та виробничого сегменту та склав 31,99% прибутку від усіх видів кінцевих споживачів.

Найголовнішим трендом в розвитку глобальної логістики є цифровізація та автоматизація. Сучасна логістика переживає значний зсув у бік цифровізації та автоматизації. Логістичні компанії все більше впроваджують такі технології, як Інтернет речей (IoT), штучний інтелект (AI), машинне навчання та робототехніка, що дозволяє значно оптимізувати час на виконання логістичних робіт, а отже підвищити ефективність та знизити витрати. Серед головних рішень, які вже активно використовуються можна виділити автоматизацію складів, використання автономних транспортних засобів, прогнозний аналіз та інші.

Український ринок транспортно-експедиційних та логістичних послуг зазнав значних викликів з початком повномасштабної війни. Так, на початку війни більшість українських логістичних компаній призупинила свою діяльність, в той час як інші логістичні та транспортно-експедиційні компанії активно приймали участь у організації доставки гуманітарних вантажів в Україну. Після відносного вирівнювання лінії фронту більшість логістичних компаній почали поступово відновлювати свою діяльність [14–16].

Загалом, ринок транспортно-логістичних послуг має високу конкуренцію, при цьому більшу частину ринку займають провідні логістичні компанії. За версією WareTeKa найбільші логістичні компанії України в 2023 році є: “Нова Пошта” (палетний напрям), FM Logistic, Kuehne+Nagel, Ekol Logistics, Raben Ukraine, Business Group Logistics, “КОРСА” (Pakline

Logistics), DSV, ZAMMLER, YBK, Quehenberger Logistics, DHL Ukraine, DB Schenker Ukraine, GEFECO Ukraine (була придбана компанією CEVA Logistics), Denka Logistics [17]. Так як доход від реалізації логістичних послуг в даній статті приводиться за 2022 рік, було зроблені власні дослідження щодо визначення доходу найбільших провідних логістичних компаній в Україні (див. таблицю). Дані були зібрані з метою визначення частки ринку найбільших логістичних компаній в загальних обсягах реалізованих логістичних послуг в Україні, а саме за видом КВЕД «Н - Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність», яка в 2023 році склала 621 653 639,1 тис. грн від всіх зареєстрованих в Україні підприємств [18].

Орієнтуючись на зібрані дані (див. таблицю), можна розрахувати, що найбільші логістичні компанії в Україні займають трохи більше 7% ринку.

Таблиця

**Доходи від реалізації логістичних послуг п'ятнадцяти
найбільших логістичних компаній України, тис. грн [18–33]**

Назва провідної логістичної компанії	Дохід від реалізації послуг
ТОВ "Нова Пошта"	36 468 879,0
ТОВ "ФМ Логістик Україна"	1 367 763,0
ДП "КЮНЕ І НАГЕЛЬ"	979 965,0
ТОВ "Рабен Україна"	820 948,0
ТОВ "Бізнес Груп Логістик"	644 887,4
ТОВ "Еколь Логістикс"	635 261,0
ТОВ "Корса" (Pakline Logistics)	587 009,0
ТОВ "Сіва Лоджистікс Україна"	506 658,3
ТОВ "ДСВ Логістика"	455 904,0
ДП "Шенкер"	432 638,0
ТОВ "ДХЛ Логістика"	339 119,0
ТОВ "Заммлер Україна"	315 036,0
ТОВ "Денка Лоджистікс"	308 054,0
ДП "Квенбергер логістик Укр"	263 687,0
ТОВ "УВК"	3 009,0
Обсяг реалізованих послуг в Україні (транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність)	621 653 639,1

Однак, враховуючи загальну кількість підприємств за видом КВЕД «транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність», яка складає 16 473 зареєстрованих підприємств [34], тобто 15 найбільших логістичних підприємств складає лише 0,09% від загальної кількості.

Враховуючи обсяги реалізованих послуг ТОВ «КЛС Україна», ця транспортно-експедиційна компанія є однією з багатьох малих учасників ринку логістики, яка надає якісні транспортно-експедиційні послуги, не дивлячись на те, що не має такі значні ресурси як будь-яка найбільша логістична компанія в Україні.

Аналіз розвитку транспортно-експедиційних послуг в «КЛС Україна» свідчить, що компанія поступово розвивається та намагається надавати широкий спектр послуг, хоча здебільшого компанія надає послуги мультимодальних перевезень за участю авіаційного транспорту через аеропорти найближчих європейських країн.

Враховуючи загально економічні показники: зростання інфляції та згорання бізнесу [35], можна говорити про зменшення бізнес-клієнтів для експедиторів або зменшення обсягів транспортно-експедиційних послуг для них, що в свою чергу призведе до по-

силення рівня конкуренції між транспортно-експедиційними компаніями. Відповідно для того, щоб залишатися конкурентоспроможним на логістичному ринку «КЛС Україна» має знайти шляхи подальшого розвитку транспортно-експедиційних послуг, що в свою чергу дозволить покращити рівень сервісу.

Сьогодні транспортно-експедиційні компанії можна назвати «архітекторами» сучасних ланцюгів постачання, адже вони одночасно виконують п'ять ролей (рис. 2) [36].

Будь-який класичний транспортний експедитор виступає у ролі логістичного координатора в ланцюгу постачання товару, адже він підтримує зв'язок та здійснює координацію між усіма учасниками виконання ланцюга постачання товару, наприклад: транспортними компаніями-перевізниками, складами, страховиками, митницями, іншими державними службами (фітосанітарною чи санітарно-епідеміологічною службами тощо). Координувати роботу всіх учасників є необхідним для безперебійного руху товару у відповідному ланцюгу постачання. Координуючи роботу всіх учасників, експедитор вчасно ефективно може нівелювати затримки та проблеми, що виникають в ланцюгу постачання, тим самим забезпечити ефективність виконання всіх процесів в ланцюгу постачання.

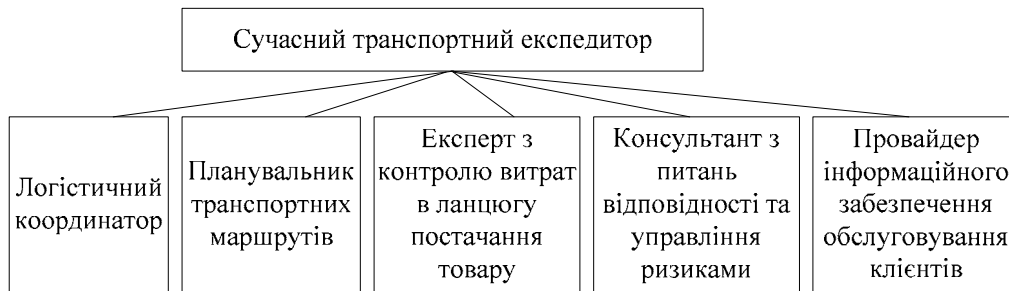

Рис. 2. Класичні ролі транспортного експедитора. Узагальнено на основі джерела [36]

Грамотне планування маршрутів доставки в ланцюгу постачання відіграє ключову роль, так як від нього буде залежати і час і витрати на доставку. Професійні знання та досвід транспортних експедиторів відіграють вирішальну роль в якісно розробленому маршруті з урахуванням вимог до термінів доставки. Адже на планування маршруту впливає не лише відстань, яку має подолати вантаж в транспортному засобі, так і поточна ситуація на дорогах, прикордонних переходах, маршрутних сітках перевізників, які будуть долучатися до перевезення, завантаженість портів, погодних умов по маршруту тощо.

За рахунок того, що транспортно-експедиційні компанії мають постійні зв'язки з перевізниками та забезпечують їх роботою, перевізники часто надають їм більш низькі тарифи для перевезення вантажів ніж вантажовласникам, які безпосередньо звертаються до них. Також, беручи до уваги різноманіття ставок портових зборів в різних портах, транспортний експедитор може спланувати маршрут з урахуванням зменшення загальних витрат в ланцюгу постачання товару. Вже не кажучи, про можливість скоротити витрати в ланцюгу постачання товару за рахунок оптимізації складських процесів та під час розподілу товару.

Під час міжнародної торгівлі треба добре володіти особливостями не лише національного законодавства, але і інших країн через які проходить відповідний ланцюг постачання товару. Це такі тонкощі експортно-імпорتنних процедур при купівлі-продажу товару, так і правила проходження митних процедур у відповідних країнах. Саме транспортні експедитори, які одночасно є й митними брокерами можуть допомогти успішно подолати митні перевірки та уникнути штрафів чи затримок у часі. Постійно забезпечуючи міжнародні ланцюги постачання, транспортні експедитори мають значний досвід та професійні знання, які дозволяють їм чітко виявляти та оцінювати будь-які логістичні ризики, а також підбирати відповідні контрзаходи для уникнення цих ризиків та забезпечення безпеки ланцюгів постачання товару.

Інформаційне забезпечення ланцюгів постачання є важливою складовою у діяльності транспортно-експедиційних компаній. І якщо раніше транспортний експедитор мав особисто інформувати свого клієнта про поточну ситуацію з рухом вантажу, то тепер за рахунок сучасних систем відстеження, клієнт самостійно може у будь-яку хвилину це зробити, наприклад ввівши на відповідному сайті номер накладної вантажу. Так підвищується довіра та задоволеність клієнта.

Треба відмітити, що важливою складовою в розвитку процесу організації логістики транспортно-експедиційних послуг в глобальних ланцюгах постачання

є активна участь держав у спрощенні торговельних та логістичних процедур для забезпечення оптимізації часу виконання процедур сертифікації, митного оформлення, проходження кордонів тощо. Взаємодія держав сприяє налагодженню торгівлі між ними, що в свою чергу сприяє розвитку ефективної транспортно-логістичної інфраструктури, яка може забезпечити значні пасажиро- та вантажопотоки, та організації ефективних транспортних коридорів. Крім, того саме на рівні держав здійснюється стандартизація процедур, в тому числі й логістичних, які дозволяють привести до одного стандарту всі транспортно-логістичні процеси в ланцюгах постачання. Використання однотипних стандартів всіма державами дозволяє прописати однакові процедури в транспортно-логістичних процесах в глобальних ланцюгах постачання, як наприклад, стандартизація маркування вантажу, або правила підготовки вантажу до перевезення в залежності від характеру вантажу, підготовка супровідних документів для вантажу стандартизованої форми тощо.

Отже, на рис. 3 представимо схематично концептуальну модель розвитку транспортно-експедиційних послуг в глобальних ланцюгах постачання.

Концептуальна модель включає такі важливі складові як:

- розвиток нормативно-правового забезпечення транспортно-експедиційної діяльності, що включає активну розробку та впровадження єдиних стандартів та правил організації процесів логістики в транспортно-експедиційній діяльності; Серед активних учасників, які впливають на їх розвиток та запровадження в дію є всі основні урядові та неурядові організації, що дослуховуються до бізнесу та здійснюють розробку нормативно-правових документів;

- розвиток сучасних технологій та рішень в логістиці, що направлений на подальшу цифровізацію та автоматизацію логістичних процесів в транспортно-експедиційній діяльності. Існуючі рішення вже активно допомагають вирішувати більшість задач логістики в управлінні глобальними ланцюгами постачання та вчасно приймати заходи для нівелювання ризиків в них;

- розвиток транспортно-експедиційних послуг залежить від активності основних учасників, які надають ці послуги, їх бажання бути конкурентоспроможними на ринку, примушують їх активно приймати участь у наданні пропозицій щодо нормативно-правового забезпечення в урядові та неурядові органи, а також активно відслідковувати сучасні інновації, що впроваджуються в логістичні процеси з метою постійного вдосконалення власних логістичних процесів та оптимізації витрат, а також вдосконалення логістичного обслуговування власної клієнтурі.

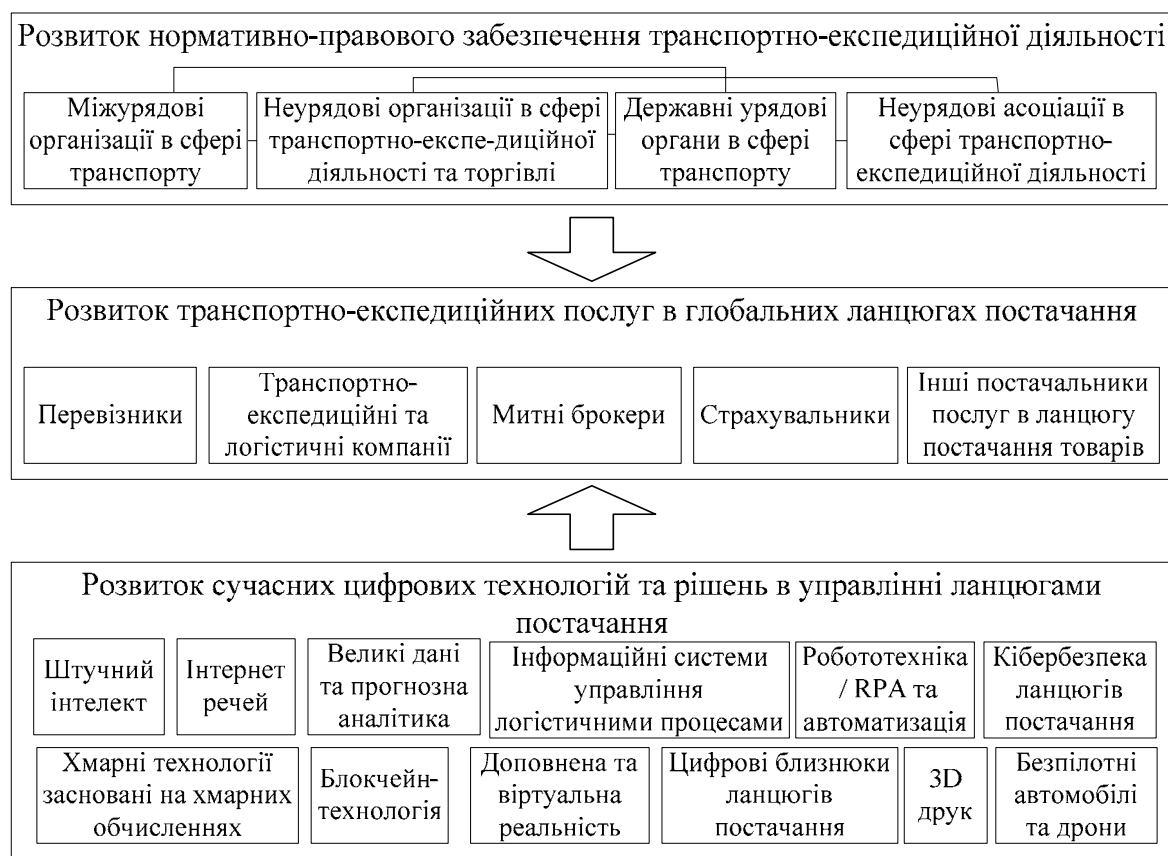

Рис. 3. Концептуальна модель розвитку транспортно-експедиційних послуг в глобальних ланцюгах постачання

Авторська розробка.

На трансформацію транспортно-експедиційних послуг активно впливають сучасні загальні тенденції цифровізації, сталого розвитку та екологізації, що в свою чергу забезпечить стійкі ланцюги постачання.

Концепція сталого розвитку ґрунтується на створенні балансу між задоволенням сучасних потреб людства і захистом інтересів наступних поколінь, що перш за все пов'язують із захистом навколишнього середовища.

Під сталим розвитком компанії розуміють вироблення стратегії ведення бізнесу, що враховує економічні, соціальні та екологічні аспекти діяльності компанії. Тобто, компанія досягає фінансових цілей, одночасно дбаючи про навколишнє середовище та суспільство, в якому вона оперує.

Питання екологічних аспектів діяльності транспортно-логістичних компаній тісно пов'язано з екологізацією ланцюгів постачання – сталими ланцюгами постачання. Сталі ланцюги постачання передбачають зменшення впливу таких факторів, як забруднюючі речовини, руйнування озонового шару та глобальне потепління, що впливає на навколишнє середовище. Рішення в сталих ланцюгах постачання можуть варіюватися від інтелектуального пакування, наприклад від використання пакувальних коробок потрібного розміру, уникнення великих коробок для невеликих партій до використання перероблених паперових прокладок як заміни пластикової упаковки. Ще одним прикладом є використання парку ТЗ на електричних двигунах замість парку, що працює на видобувному паливі, для зниження викидів вуглецю. Також, електро-

мобілі можуть забезпечити кращу продуктивність з точки зору обслуговування та більший запас ходу на одному заряді.

Цифрова трансформація транспортно-експедиційних послуг в глобальних ланцюгах постачання включає в себе використання електронного документообігу (ЕДО) та електронного обміну даними (ЕОД), реалізації механізму «єдиного вікна», впровадження 5G-мереж та удосконалення кібербезпеки ланцюгів постачання, а також впровадження інструментів цифрової логістики як запровадження сучасних інтелектуальних транспортних систем, Інтернет речей, штучний інтелект (ШІ), 3D-друк, хмарні обчислення, великі дані і прогнозна аналітика, робототехніка і автоматизація, безпілотні автомобілі і дрони, цифрові двійники, Blockchain, роботизована автоматизація процесів (RPA), доповнена реальність (AR – Augmented reality) і віртуальна реальність (VR – Virtual reality) [37].

Послуги логістичних компаній набувають все більшу популярність у світі серед компаній, особливо серед ТНК, адже досвідчені логістичні компанії постійно знаходяться у пошуку шляхів оптимізації ланцюгів постачання товарів клієнтів.

Висновки. Використання досягнень логістики при наданні транспортно-експедиційних послуг є запорукою підвищення ефективності вітчизняного транспортного комплексу й активізації його інтеграції у світову транспортну систему. Удосконалення транспортно-експедиційних послуг має здійснюватися упродовж усього логістичного ланцюга.

Список використаних джерел

1. Сокур І. М., Сокур Л. М., Герасимчук В. В. Транспортна логістика: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 222 с.
2. Смирнов І. Г., Косарева Т. В. Транспортна логістика: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 224 с.
3. Логістика : навч. посіб. / О. М. Тридід, Г. М. Азаренкова, С. В. Мішина, І. І. Борисенко. Київ: Знання, 2008. 566 с.
4. Кальченко А. Г. Логістика: Підручник. Вид. 2-ге, без змін. Київ: КНЕУ, 2006. 284 с.
5. Григорак М. Ю. Інтелектуалізація ринку логістичних послуг: концепція, методологія, компетентність: монографія. Київ: Сік Груп Україна, 2017. 516 с.
6. Гриценко С. І., Матвеев В. В., Савченко Л. В. Проектування ланцюгів постачання: навч. посібник. Київ: НАУ, 2023. 256 с.
7. Савченко Л. В., Гриценко С. І. Аналіз технологій доставки LTL вантажів з точки зору економічних, екологічних та соціальних витрат. *Вісник економічної науки України*. 2021. № 1 (40). С. 127-136. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1\(40\).127-136](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1(40).127-136).
8. Шкуренко О. В. Стратегічні імперативи розвитку логістичної інфраструктури України в умовах економіки замкнутого типу. *Вісник економічної науки України*. 2021. № 1 (40). С. 137-141. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1\(40\).137-141](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1(40).137-141).
9. Озарко К. С., Челомбитко В. В. Особливості логістичних процесів у воєнний період: проблеми та перспективи розвитку. *Економічний вісник Донбасу*. 2022. № 2 (68). С. 74-78. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-2\(68\)-74-78](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-2(68)-74-78).
10. Уманець Т. В., Топалова І. А. Формування та планування ланцюгів ресурсного забезпечення на регіональних товарних ринках на основі SCOR-моделі. *Вісник економічної науки України*. 2020. № 2 (39). С. 128-132. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.2\(39\).128-132](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.2(39).128-132).
11. Donald J. Bowersox, David J. Closs. *Logistical Management The Integrated Supply Chain Process*. McGraw-Hill College. 1996. 752 p.
12. Про транспортно-експедиторську діяльність: Закон від 01.07.2004 р. №1955-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1955-15#Text>.
13. Logistics Market Size, Share, and Trends 2024 to 2033. URL: <https://www.precedenceresearch.com/logistics-market>.
14. Аналіз ринку логістики в Україні у 2023 році. URL: <https://www.impulse-consulting.com.ua/analiz-rynku-lohistryky-ukrayiny-u-2023-rotsi/>.
15. Основні виклики логістичного ринку України 2023 року. URL: <https://logist.fm/publications/osnovni-vikliki-logistichnogo-rinku-ukrayini-2023-roku>.
16. У 2023 році вантажо- та пасажироперевезення зросли на 3% і 27%. URL: <https://skilky-skilky.info/u-2023-rotsi-vantazho-ta-pasazhyroperevezennia-zrosly-na-3-i-27/>.
17. ТОП-15 найбільших логістичних компаній України в 2023 році. URL: <https://wareteka.com.ua/uk/blog/logistichnih-kompanij-ukrayini-rejting/>.
18. Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2012/fin/osp/orps/orps_u/arch_orps_u.htm.
19. Фінансова звітність ТОВ «Нова Пошта». URL: https://clarity-project.info/edr/31316718/finances?current_year=2023.
20. Фінансова звітність ТОВ «ФМ Ложістик Україна». URL: https://clarity-project.info/edr/20071893/finances?current_year=2023.
21. Фінансова звітність ДП "КЮНЕ І НАГЕЛЬ". URL: https://clarity-project.info/edr/24596990/finances?current_year=2023.
22. Фінансова звітність ТОВ «Рабен Україна». URL: https://clarity-project.info/edr/32306522/finances?current_year=2023.
23. Фінансова звітність ТОВ «Бізнес Груп Логістик». URL: <https://clarity-project.info/edr/43495648/finances>.
24. Фінансова звітність ТОВ «Еколь Логістикс». URL: https://clarity-project.info/edr/31280577/finances?current_year=2023.
25. Фінансова звітність ТОВ «Корса». URL: https://clarity-project.info/edr/24257459/finances?current_year=2023.
26. Фінансова звітність ТОВ «Сіва Лоджистікс Україна». URL: https://clarity-project.info/edr/35894081/finances?current_year=2023.
27. Фінансова звітність ТОВ «ДСВ Логістика». URL: https://clarity-project.info/edr/38857571/finances?current_year=2023.
28. Фінансова звітність ДП "Шенкер". URL: https://clarity-project.info/edr/24382029/finances?current_year=2023.
29. Фінансова звітність ТОВ «ДХЛ Логістика». URL: https://clarity-project.info/edr/22945557/quarterly-finances?current_year=2023¤t_month=3.
30. Фінансова звітність ТОВ «Заммлер Україна». URL: <https://clarity-project.info/edr/35007717/finances>.
31. Фінансова звітність ТОВ «Денка Лоджистікс». URL: <https://clarity-project.info/edr/40308613/finances>.
32. Фінансова звітність ТОВ «Квенбергер логістик Укр». URL: https://clarity-project.info/edr/30455653/quarterly-finances?current_year=2024¤t_month=3.
33. Фінансова звітність ТОВ «УБК». URL: https://clarity-project.info/edr/39441523/finances?current_year=2023.
34. Кількість суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2012/fin/osp/ksg/ksg_u/arch_ksg_u.htm.
35. Трекер економіки України під час війни. URL: <https://ces.org.ua/tracker-economy-during-the-war/>.
36. The role of freight forwarding in supply chain management. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/role-freight-forwarding-supply-chain-management-tcioc>.
37. Федорчук О. Д., Гриценко С. І. Перспективи трансформації транспортно-експедиторських послуг в глобальних ланцюгах постачання. *Проблеми підготовки професійних кадрів з логістики в умовах глобального конкурентного середовища: Матеріали XXII Міжнародної науково-практичної конференції* Київ: НАУ, 2024. С. 440-443.

References

1. Sokur, I. M., Sokur, L. M., Herasymchuk, V. V. (2019). *Transportna lohistryka [Transport logistics]*. Kyiv, Center for Educational Literature. 222 p. [in Ukrainian].

2. Smynov, I. H., Kosareva, T. V. (2021). *Transportna lohistyka* [Transport logistics]. Kyiv, Center for Educational Literature. 224 p. [in Ukrainian].
3. Trydid, O. M., Azarenkova, H. M., Mishyna, S. V., Borysenko, I. I. (2008). *Lohistyka* [Logistics]. Kyiv, Znannia. 566 p. [in Ukrainian].
4. Kalchenko, A. H. *Lohistyka* [Logistics]. Kyiv, KNEU, 2006. 284 p. [in Ukrainian].
5. Hryhorak, M. Yu. (2017). *Intelektualizatsiia rynku lohistychnykh posluh: kontseptsii, metodolohiia, kompetentnist* [Intellectualization of the logistics services market: concept, methodology, competence]. Kyiv, Sik Group Ukraine. 516 p. [in Ukrainian].
6. Hrytsenko, S. I., Matvieiev, V. V., Savchenko, L. V. (2023). *Proiektuvannia lantsiuhiv postachannia* [Supply Chain Design]. Kyiv, NAU. 256 p. [in Ukrainian].
7. Savchenko, L. V., Gritsenko, S. I. (2021). *Analiz tekhnolohii dostavky LTL vantazhiv z tochyky zoru ekonomichnykh, ekolohichnykh ta sotsialnykh vytrat* [Analysis of LTL Delivery Technologies in Terms of Economic, Environmental and Social Costs]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, 1 (40), pp. 127-136. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1\(40\).127-136](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1(40).127-136) [in Ukrainian].
8. Shkurenko, O. V. (2021). *Stratehichni imperatyvy rozvytku lohistychnoi infrastruktury Ukrainy v umovakh ekonomiky zamknenoho typu* [Strategic Imperatives for the Development of Logistics Infrastructure in Ukraine in a Closed-Loop Economy]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, 1 (40), pp. 137-141. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1\(40\).137-141](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1(40).137-141) [in Ukrainian].
9. Ozarko, K. S., Chelombytko, V. V. (2022). *Osoblyvosti lohistychnykh protsesiv u voiennyi period: problemy ta perspektyvy rozvytku* [Peculiarities of Logistics Processes During the War Period: Problems and Development Prospects]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Economic Herald of the Donbas*, 2 (68), pp. 74-78. DOI: [https://doi.org/10.129 58/1817-3772-2022-2\(68\)-74-78](https://doi.org/10.129 58/1817-3772-2022-2(68)-74-78) [in Ukrainian].
10. Umanets, T. V., Topalova, I. A. (2020). *Formuvannia ta planuvannia lantsiuhiv resursnoho zabezpechennia na rehionalnykh tovarnykh rynkakh na osnovi SCOR-modeli* [Formation and Planning of Resource Supply Chains at Regional Commodity Markets Based on the SCOR Model]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, 2 (39), pp. 128-132. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.2\(39\).128-132](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.2(39).128-132) [in Ukrainian].
11. Donald J. Bowersox, David J. Closs. (1996). *Logistical Management The Integrated Supply Chain Process*. McGraw-Hill College. 752 p.
12. *Pro transportno-ekspedytorsku diialnist: Zakon vid 01.07.2004 r. №1955-IV* [On transport and forwarding activities: Law of 01.07.2004 No. 1955-IV]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1955-15#Text> [in Ukrainian].
13. *Logistics Market Size, Share, and Trends 2024 to 2033*. Retrieved from <https://www.precedenceresearch.com/logistics-market>.
14. *Analiz rynku lohistyky v Ukraini u 2023 rotsi* [Analysis of the logistics market in Ukraine in 2023]. Retrieved from <https://www.impulse-consulting.com.ua/analiz-rynku-lohistyky-ukrayiny-u-2023-rotsi/> [in Ukrainian].
15. *Osnovni vyklyky lohistychnoho rynku Ukrainy 2023 roku* [The main challenges of the Ukrainian logistics market in 2023]. Retrieved from <https://logist.fm/publications/osnovni-viklyki-logistichnogo-rinku-ukrayini-2023-roku> [in Ukrainian].
16. *U 2023 rotsi vantazho- ta pasazhyroperevezennia zrosly na 3% i 27%* [In 2023, freight and passenger traffic increased by 3% and 27%]. Retrieved from <https://skilky-skilky.info/u-2023-rotsi-vantazho-ta-pasazhyroperevezennia-zrosly-na-3-i-27/> [in Ukrainian].
17. *TOP-15 naibilshykh lohistychnykh kompanii Ukrainy v 2023 rotsi* [TOP-15 largest logistics companies in Ukraine in 2023]. Retrieved from <https://wareteka.com.ua/uk/blog/logistichnih-kompanij-ukrayini-rejting/> [in Ukrainian].
18. *Obsiah realizovanoi produktsii (robit, posluh) subiektiv hospodariuvannia za vydamy ekonomichnoi diialnosti* [Volume of products sold (works, services) by business entities by type of economic activity]. Retrieved from https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2012/fin/osp/orps/orps_u/arch_orps_u.htm [in Ukrainian].
19. *Finansova zvitnist TOV «Nova Poshta»* [Financial statements of Nova Poshta LLC]. Retrieved from https://clarity-project.info/edr/31316718/finances?current_year=2023 [in Ukrainian].
20. *Finansova zvitnist TOV «FM Lozhistik Ukraina»* [Financial statements of LLC "FM Logistics Ukraine"]. Retrieved from https://clarity-project.info/edr/20071893/finances?current_year=2023 [in Ukrainian].
21. *Finansova zvitnist DP "KluNE I NAHEL"* [Financial statements of SE "KUHNE & NAGEL"]. Retrieved from https://clarity-project.info/edr/24596990/finances?current_year=2023 [in Ukrainian].
22. *Finansova zvitnist TOV «Raben Ukraina»* [Financial statements of Raben Ukraine LLC]. Retrieved from https://clarity-project.info/edr/32306522/finances?current_year=2023 [in Ukrainian].
23. *Finansova zvitnist TOV «Biznes Hrup Lohistik»* [Financial statements of Business Group Logistics LLC]. Retrieved from <https://clarity-project.info/edr/43495648/finances> [in Ukrainian].
24. *Finansova zvitnist TOV «Ekol Lohistik»* [Financial statements of Ekol Logistics LLC]. Retrieved from https://clarity-project.info/edr/31280577/finances?current_year=2023 [in Ukrainian].
25. *Finansova zvitnist TOV «Korsa»* [Financial statements of Korsa LLC]. Retrieved from https://clarity-project.info/edr/24257459/finances?current_year=2023 [in Ukrainian].
26. *Finansova zvitnist TOV «Siva Lodzhystiks Ukraina»* [Financial statements of Siva Logistics Ukraine LLC]. Retrieved from https://clarity-project.info/edr/35894081/finances?current_year=2023 [in Ukrainian].
27. *Finansova zvitnist TOV «DSV Lohistyka»* [Financial statements of DSV Logistics LLC]. Retrieved from https://clarity-project.info/edr/38857571/finances?current_year=2023 [in Ukrainian].
28. *Finansova zvitnist DP "Shenker"* [Financial statements of SE "Schenker"]. Retrieved from https://clarity-project.info/edr/24382029/finances?current_year=2023 [in Ukrainian].
29. *Finansova zvitnist TOV «DKhL Lohistyka»* [Financial statements of LLC "DHL Logistics"]. Retrieved from https://clarity-project.info/edr/22945557/quarterly-finances?current_year=2023¤t_month=3 [in Ukrainian].
30. *Finansova zvitnist TOV «Zammer Ukraina»* [Financial statements of LLC "Sammler Ukraine"]. Retrieved

from <https://clarity-project.info/edr/35007717/finances> [in Ukrainian].

31. Finansova zvitnist TOV «Denka Lodzhistik» [Financial statements of Denka Logistics LLC]. Retrieved from <https://clarity-project.info/edr/40308613/finances> [in Ukrainian].

32. Finansova zvitnist TOV «Kvenberher lohistik Ukr» [Financial statements of Quenberger Logistics Ukr LLC]. Retrieved from https://clarity-project.info/edr/30455653/quarterly-finances?current_year=2024¤t_month=3 [in Ukrainian].

33. Finansova zvitnist TOV «UVK» [Financial statements of UVK LLC]. Retrieved from https://clarity-project.info/edr/39441523/finances?current_year=2023 [in Ukrainian].

34. Kil'kist sub'ektiv hospodariuvannya za vydamy ekonomichnoi diialnosti [Number of business entities by type of economic activity]. Retrieved from https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2012/fin/osp/ksg/ksg_u/arch_ksg_u.htm [in Ukrainian].

35. Treker ekonomiky Ukrainy pid chas viiny [Ukraine's economy tracker during the war]. Retrieved from <https://ces.org.ua/tracker-economy-during-the-war/> [in Ukrainian].

36. The role of freight forwarding in supply chain management. Retrieved from <https://www.linkedin.com/pulse/role-freight-forwarding-supply-chain-management-tcioc>.

37. Fedorchuk, O. D., Grycenko, S. I. (2024). Perspektyvy transformatsii transportno-ekspedytsiinykh poslug v hlobalnykh lantsiuhakh postachannia [Prospects for the transformation of transport and forwarding services in global supply chains]. *Problemy pidhotovky profesiinykh kadriv z lohistyky v umovakh hlobalnoho konkurentnoho seredovyshcha* [Problems of training professional logistics personnel in a global competitive environment]: Proceedings of the XXII International Scientific and Practical Conference (pp. 440-443). Kyiv, NAU [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 25.11.2024

Формат цитування:

Гриценко С. І., Федорчук О. Д. Стратегічні перспективи розвитку транспортно-експедиційних послуг в глобальних ланцюгах постачання. *Вісник економічної науки України*. 2024. № 2 (47). С. 122-129. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2024.2\(47\).122-129](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2024.2(47).122-129)

Grytsenko, S. I., Fedorchuk, O. D. (2024). Strategic Prospects for the Development of Freight Forwarding Services in Global Supply Chains. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, 2 (47), pp. 122-129. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2024.2\(47\).122-129](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2024.2(47).122-129)